

Ühest kunagisest Tartu teatrikoolist

II

Tiina Saluvere

Protokoll Nr. 13.⁶⁷

Õppenõukogu koosolek 16. IX. 34. kell 11.

- Koos:
1.	pr.	A. Suits
2.	prl.	I. Lindenkampff
3.		V. Hion
4.		A. Sunne
5.		E. Oja ⁶⁸
6.		A. Niitof
7.		K. Ader
8.		J. Schütz

Päevakord:

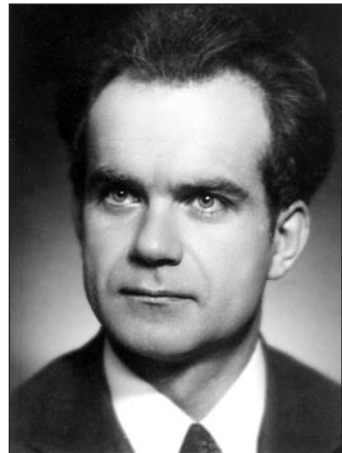
1. Uute õpilaskandidaatide vastuvõtmine
2. Teise semestri tunnikava
3. Uued õppejõud.
4. Õppenõukogu koosolekute päevad.

1.

Võeti vastu õpilaskandidaatideks:

1. Austa, Ferdinand – G. Suits – Äike
2. Enno, Liki – E. Enno – Öhtu kodutalus.
3. Ird, Karl⁶⁹ – Katkend Nipernaadist
4. Mikk, Hans – A. Tassa – Eneseülistus
5. Mölder, Ellen⁷⁰ – Pantomiiim klaverikunstnik
6. Otsason, Marta – Katkend Juuditist
7. Takk, Hilda – Katkend Juuditist
8. Pabut, Olga –
9. Pert, Hilda – Kusmin – Katkend Aleksandria lauludest

2. Võetakse vastu esialgne II semestri 1934. a. tunnikava.

Stuudio koorkõne ja kõnetehnika
õppejõud Karl Ader. EKLA fk, A-2:37

⁶⁷ Protokoll nr. 12 kajastab 04.06.1934 peetud koosolekut, kus arutati õpilaste hindamise ja järgmise semestri õppekavaga seotud probleeme. Juttu oli ka finantsküsimustest, sh. õppemaksust, mis paljudel õpilastel oli kas osaliselt või täielikult tasumata.

⁶⁸ Eduard Oja (1905–1950) – helilooja ja koorijuht. Stuudios õpetas koorilaulu ja laul kõnet. Töötas samal ajal Tartu Kõrgemas Muusikakoolis teooriaõppejõu ja orkestriklassi juhatajana.

⁶⁹ Karl (Kaarel) Ird (1909–1986) oli enne stuudiosse astumist tegutsenud Pärnu Töölisteatri. 1937–1939 oli Tartu Töölisteatri näitleja ja lavastaja, hiljem legendaarne teatrijuht ja lavastaja Vanemuises. ENSV teeneline kunstnik 1946, ENSV rahvakunstnik 1959, NSVL rahvakunstnik 1970.

⁷⁰ Ellen Mölder (1906–1973) oli enne stuudiosse astumist lõpetanud TÜ inglise filoloogina ja mänginud Vanemuises. Stuudio lõpetamise järel töötas Tartu Töölisteatri ja Vanemuises. Pärast sõda elas Kanadas ja USA-s.

3. Otsustatakse Seltsi juhatusel ja Hasominile⁷¹ kinnitamiseks esitada järgmised õppejõud: Oja, Eduard – koorilaul, Anni, August – esteetika, Semper, Johannes – stiiliõpetus, Schütz, Johannes – teatriajalugu (antiikteater).

4. Õppenõukogu koosolekuid otsustati pidada üle kahe nädala pühapäeval kella 12–13.

Juhataja: *Victor Hion*

Protokollija:

Aino Suits
I. Lindenkampff
Karl Ader
J. Schütz
Arno Niitoff
A. Sunne

Stuudio koorilaulu ja laulköne õppejõud
 Eduard Oja. EKLA fk, A-181:1819

Protokoll Nr. 15.⁷²

Õppenõukogu koosolek 26. XI. 34. kell 20 stuudios.

Koos:	1.	pr.	A. Suits
	2.	prl.	I. Lindenkampff
	3.	dr.	V. Hion
	4.		A. Niitof
	5.		E. Oja
	6.		A. Sunne
	7.		K. Ader
	8.		A. Kalamees

Päevakord:

1. Stuudio töö ülevaade II semestril (2. poolaastal 1934).
2. Õpilaste töö ja koormatuse küsimus.
3. Õpilased ja õpilaskandidaadid.
4. Palvekiri.
5. Lavapraktika küsimus.
6. Teatriajaloo õpetaja küsimus.
7. Repertuaari küsimus.
8. Jooksvaid küsimusi.

Kõigi ilmumine vajalik.

1. Stuudio juhataja kannab ette järgmist:

Sel semestril on õpilaste puudumine suur, nii et töö kipub lonkama. Kehakasvatuse tunde tuleks tõsta, sest paljud tunnid on teatrietenduste ja muude tegevuste tõttu ära jäänud. Ka teoreetiliste ainete arusaamine ja tõlgitsemine on raskenenud. Samuti kõnetehnikas peaks ette võtma järjekindlaid harjutusi, rühmiti. Lavapraktika pole täieliselt ühtlustatud, pole konkreetseid koostöötamise tulemusi. Kõiki töid takistab koolis samuti majanduslik külg, kuna õpilasi peab tarvitama majanduslikkude hüvede hankimiseks. Üksikud korrad puuduvad tundest ka õpetajad, mis õppetööd takistab. Mina olen püüdnud kõiki asetada, võib olla, on sellega ka ehk töö täidetud olnud. Olen

⁷¹ Haridus- ja sotsiaalministeerium.

⁷² Protokoll nr. 14 kajastab 30.09.1934 toimunud koosolekut, kus arutati õpilaste väljaarvamise küsimust ja kinnitati lõplik tunnikava. Jutuks oli ka kiri Vanemuise näitlejalt ja lavastajalt Eduard Türgilt (1888–1966), kes avaldas soovi stuudio õpilastega midagi lavastada. Kuna plaanid semestriks olid juba tehtud, vastati Türgile eitavalt.

sunnitud ütlema, et meil on tarvis endid rohkem pingutada. Teatan käesolevaga: kui meie endid rohkem kokku ei võta, olen sunnitud esitama lahkumise palve juhataja kohalt.

2. A. Suits: on olnud viga, et meie oleme võtnud vastu mitme haridusega isikuid, see raskendab nagu vähema haridusega isikute töökoormat. Kuid tõsisest töökoormatusest ei saa juttugi olla. See küsimus on üks moeks saanud ütlus.

A. Sunne: osa õpilasi töötavad innuga, andumusega; osa arvavad, et kui nad on teatrikooli õpilased, siis nad on ja saavad suuriks kunstnikeks. On rida õpilasi, kui neid sunnitakse harilikku tunnitööd tegema, seda raskeks peavad.

E. Oja: on selge, et töökoormatusest ei saa juttugi olla.

A. Suits: vast peaks ka mõnelt tõsiselt õpilaselt küsima selgituseks, mis õpilaste arvamine on töökoormatusest.

A. Sunne: logelemine on õpilasis maad võtnud.

V. Hion: konstateerin samuti tööka logelemise kohta. Teisest küljest tuleks küsida: kui palju koor-mavad etendused õpilasi? Mis tuleks selle vastu ette võtta.

K. Ader: meie peame isegi nõudmisi suurendama. Andsin õpilasile ülesanded 1. detsembrini täitmiseks ja nõuan selleks ajaks ka neid. Teatasin õpilasile, et kes ei täida seda nõuet, need esitan ma degradeerimiseks õpilaskandidaatideks.

A. Sunne: õpilasilt ei tule aega kinnioleku üle ja tööst eraõpetajate juures arvesse võtta, päälle üksikute õppenõukogu või stuudio juhataja poolt lubatud erandite.

K. Ader: tuleb puudumise üle üksikuile õpilasile õppenõukogu poolt teha hoiatus.

I. Lindenkaupff: Lestali olen ma näinud sel semestril kõige rohkem 3 korda.

V. Hion: ma pole Lestali ühtegi vastust saanud. K. Ader tõendab sedasama.

E. Oja esitab õppenõukogule vastuvõtmiseks järgmise resolutsiooni: "Kõik õpilased, kes ei täida korralikult omi õppeülesandeid, või kes korduvalt ilma kaaluva põhjuseta puuduvad tundidest, degradeeritakse õpilaskandidaadiks, õpilaskandidaadid aga kustutatakse nimestikust. Kõik puu-dujad, alates 27. nov. 1934, kantakse õpilaste ees klassis päevaraamatusse."

Otsus võetakse ühel häälel vastu.

3. Otsustati järgmised õpilased jätta edasi õpilasiks: Ader, V. – teoreetiline osa nõrk; Jegorov, H. – märkus puudumistes; Kansvei, A.; Kapaun, P.; Kelder, A. – rohkem töökust ja huvi teoreetiliste ainete ning kehatehnika vastu; Kuik, S.⁷³ – märkus juh. ees; Liefland, S.; Martin, L. – puudumised; Mürk, J.; Orgussaar, M.; Pritsu, A.; Sahk, K. – töö pealiskaudne; Sammul, J. – teoreetilisi aineid palju tõsisemalt võtta ja töötada; Sats, A.; Soomelt, N. – tunnis rohkem tähelepanu; Soover, J.; Suits, M.⁷⁴; Tomson, H.; Vahur, E.: Veidenbaum, E.

Otsustati õpilasest õpilaskandidaadiks tagasi viia: Reinomägi, M. – töö pääliskaudne.

Kandidaatideks otsustati jätta: Austa, F.; Lestali – viimane hoiatus; Otsason, M. – hoiatus; Pabut, O. – puudumine; Sepp, M.

Jäeti kandidaatideks eduga: Kangro, F.; Mikk, H.; Mölder, E. – puudumine; Pert, H.; Takk, H.

Uutest vastuvõetutest otsustati tunnistada õpilasiks: Enno, L.; Ird, K. – parandagu diktsiooni; Mugasto⁷⁵.

4. Tartu tütarl. gümn. õpilane Hilda Rosenblatt⁷⁶ otsustatakse tema kirjaliku palvele vastavalt õpilaskandidaadiks vastu võtta.

5. Lavapraktika õpetajaile tehakse ülesandeks astuda omavahel intensiivsemasse koostöösse aine ühtlustamiseks.

⁷³ Salme Kuik (1901–1994) töötas pärast stuudio lõpetamist näitlejana Tartu Töölisteatri, Draamateatri ja Vanemuises. Vanemuises oli ta ka arhivaar ja raamatukoguhoidja.

⁷⁴ Maret Suits (1914–1956) oli Aino ja Gustav Suitsu tütar, stuudio lõpetamise järel töötas näitlejana Estonias, Kuressaare Teatri ja Vanemuises. Sõja järel elas Rootsis. On avaldanud luulekogusid.

⁷⁵ Terese Krigul-Mugasto (1910–1960) õppis lisaks studiotele ka Tartu Kõrgemas Muusikakoolis, mille lõpetas 1938. Hiljem töötas Endlas näitlejana ja Vanemuises solistina.

⁷⁶ Tegelikult Leida Rosenblatt (Epp Kaidu) (1915–1976). Töötas stuudio lõpetamise järel Tartu Töölisteatri näitlejana, hiljem Vanemuise näitleja ja lavastaja. ENSV teeneline kunstitegelane 1955, ENSV rahvakunstnik 1957.

6–7 – jääb aja puudusel teiseks korraks.

8. a) A. Niitof paneb ette: õpilasi, kes mujal eratundes käivad, vabastada neist aineist studios.
 b) Hääleseades õpilased jagada rühmadeks.
 c) Lubada õpilasi erikordsesist kontsertest osa võtta.
 Nende ettepanekutega ühinetakse.

Juhataja: *Victor Hion*

Protokollija: A. Kalamees

Aino Suits

Karl Ader

Arno Niitof

A. Sunne

Stuudio õpilane Leida Rosenblatt
(Epp Kaidu). EKLA, f 187,m 6:1

Protokoll Nr. 16.

Õppenõukogu koosolek 3. II 35 kell 11, studios.

Koos: V. Hion, K. Ader, A. Suits, A. Sunne, A. Kalamees.

Päevakord:

1. Töökava koostamine II semestrile (I pool. 1935).
2. Uute õpilaste vastuvõtmine.

Aeg	Esmaspäev	Teisipäev	Kolmapäev	Neljapäev	Reede	Laupäev
10–11	Lavapraktika Sunne	Lavapraktika Hion	Häälesääde Niitof	Lavapraktika Suits	Lavapraktika Hion	Lavapraktika Sunne
11–12	Lavapraktika Sunne	Lavapraktika Hion	Häälesääde Niitof	Lavapraktika Suits.	Lavapraktika Hion.	Lavapraktika Sunne
12–13	Lavapraktika Sunne	Lavapraktika Suits				Lavapraktika Sunne
13–14		Lavapraktika Suits.				Lavapraktika Sunne
14–15	Lavapraktika Hion		Lavapraktika Hion		Lavapraktika Hion	
15–16	Lavapraktika Hion		Lavapraktika Hion	Kõnekoor- rühmad Ader	Lavapraktika Hion	
16–17						
17–18	Miimika Hion	Kostüümide ajalugu.	Kõnetehnika Suits			
18–19	Maskjumestus Sunne	Lavapraktika Ansaml. Hion	Kõnetehnika Suits	Teatriaialugu G. Suits	Kõnetehnika Suits	
19–20	Koorilaul Oja	Lavapraktika Ansaml. Hion	Koorilaul Oja	Karaktero- loogia Hion	Liikumiskool Lindenkampff	

20–21	Kehatehnika Kalamees	Kõnetehnika Suits	Improvisat- sioon Hion	Lavapraktika Hion Esteetika Anni	Koorkõne Ader	
21–22	Liikumiskool Lindenkaupff	Liikumiskool Lindenkaupff	Kehatehnika Kalamees	Lavapraktika Hion Esteetika Anni	Koorkõne Ader	Pühapäev: 15–16 Koorkõne Ader

2. Uuteks õpilaste kandidaatideks otsustati vastu võtta: 1) õpilaskandidaadiks Leida Koorits⁷⁷, 2) vabakuulajaks Linda Martinson.

Juhataja: *Victor Hion*

Protokollija: A. Kalamees

Aino Suits

Karl Ader

Arno Niitof

A. Sunne

Protokoll Nr. 17.

Õppenõukogu koosolek 2. V. 35 k. 20, stuudios.

Koos: A. Suits, K. Ader, A. Sunne, A. Niitof, A. Kalamees.

Päevakord:

1. Stuudio juhataja haigestumise puhul uue töökava koostamine maiks 1935.
2. Õppetööst kõrvaldatud õpilaste kustutamise küsimus õpilaste nimestust.
3. Õpilase Ird'i küsimus.
4. Läbirääkimised.

1. Käesoleva semestri töökava stuudio juhataja haigestumise kesteks koostatakse järgmiselt, nagu see nähtub järgmiselt leheküljelt.

2. Semestri sees kõrvaldas stuudio juhataja õpilased F. Kangro ja Elviira Vahur'i tööle hilinemise tõttu ja muil asjaoludel. Õpilane F. Kangro oli esitanud õppenõukogule palve lubada tal edaspidi osa võtta õppetööst. Õppenõukogu läbi arutades seda palvet, otsustas järgmist: kuna õpilasel F. Kangro'l õppemaks juba 2 semestrit tasumata, lugeda ta stuudiost lõplikult lahkunuks.

Õpilase E. Vahur'i kohta otsustas õppenõukogu: oma õppetööle hilinemise puhul keeldus õpilane E. Vahur stuudio juhatajale selle põhjuste kohta seletuste andmisest ja kuna ta oma soovist uuesti õppetööst osa võtta õppenõukogule midagi teatanud pole, lugeda stuudio juhataja otsus õpilase E. Vahur'i kõrvaldamise kohta kinnitatuks, seni kui õpilane E. Vahur enesest elumärke pole annud.

3. Arutades õpilase K. Ird'i ülalpidamist, otsustati: õp. K. Ader teeb noomituse õpilase K. Ird'ile a) tema halva ülesastumise puhul õp. A. Sunne vastu ja b) pr. A. Suitsu tundidel halbade ja ebasobivate märkuste tegemise kohta. Üldiselt jätab õpilase K. Ird'i käitumine soovida; ta on liialt ülemeelik ja esiletungiv.

4. Õppenõukogu konstateerib TDS-i juhatuse otsust pr. A. Suits'u asetäitjaks määramist stuudio juhataja V. Hion'i haiguse kestel.

⁷⁷ Leida Koorits (1909– surmaaeg teadmata) mängis 1936–1944 Tallinna Töölisteatri ja Draamateatri, 1944 põgenes Saksamaale.

T.D.S. Teatrikunsti Stuudio

III semestri töökava mai kestel 1935.

Aeg	Esmaspäev	Teisipäev	Kolmapäev	Neljapäev	Reede	Laupäev
10–11	Lavapraktika Sunne	Lavapraktika Suits	Häälesääde Niitof	Lavapraktika Suits	Lavapraktika Sunne	Lavapraktika Sunne
11–12	— “ —	— “ —	— “ —	— “ —	— “ —	— “ —
12–13	— “ —	— “ —				— “ —
13–14		— “ —				— “ —
14–15						
15–16						
16–17				Kostüümide ajalugu Jasmin ⁷⁸		
17–18	Improvisat- sioon Suits	Kost. ajalugu Jasmin.	Kõnetehnika Suits	Esteetika Anni		
18–19	Maskjumestus Sunne	Lavapraktika Sunne	Kõnetehnika Suits	— “ —	Kõnetehnika Suits	
19–20	Koorilaul E. Oja	— “ —	Koorilaul Oja	Teatriaialugu G. Suits	Koorkõne K. Ader	
20–21	Kehatehnika Kalamees	Kõnetehnika Suits	Improvisat- sioon Sunne	Karaktero- loogia A. Koort ⁷⁹	— “ —	
21–22	— “ —	Kehatehnika Kalamees	Kehatehnika Kalamees	— “ —		

Stuudio k. juhataja: *Aino Suits*Protokollija: *A. Kalamees**Arno Niitof**Karl Ader*

Protokoll Nr. 18.

Õppenõukogu koosolek 19. V. 35 stuudios.

Koos: A. Suits, G. Suits, I. Lindenkampff, prl. Jasmin, A. Sunne, A. Anni, A. Niitof, E. Oja, A. Koort, A. Kalamees.

Päevakord:

1. Õpilasõhtu korraldamine.

⁷⁸ Tõenäoliselt Amanda Jasmin (Jasmiin) (1902–2006) – kujur, moelooja ja kunstiõpetaja. Oli õppinud Pallases skulptuuri ja maali, 1930. aastail kavandas Vanemuise lavastustele kostüüme. 1944. a. siirdus Rootsi, töötades moekunstniku ja etnograafiamuuseumi teadusväljaannete illustreerijana. Stuudios töötas ta väga lühikest aega. Hiljem õpetas sama ainet Vanda Johanson.

⁷⁹ Alfred Koort (1901–1956) oli filosoof, filosoofiadoktor 1934. Tartu Ülikooli õppejõud 1927. aastast, stuudios õpetamise ajal dotsent, hiljem professor, 1944–1951 ka rektor. Aastast 1946 akadeemik. 1952–1956 TPedI psühholoogia ja pedagoogika kateedri prof. ja kateedrijuhataja (1954–1956).

2. Ajakiri “Tänapäev”-ale stuudio tööst ülevaate ja piltide andmise küsimus.
3. Käesoleva semestri töö lõpetamise tähtpäeva küsimus.
4. Eksamite korraldamise küsimus.
5. Läbirääkimised.

1. Enne stuudio juhataja haigestumist oli õpilasõhtu korraldamine otsustatud jaatavalt. Kuna nüüd aeg on hilistunud ja nihkunud liialt kevadele, ei jõuaks selle ettevalmistamisega enam otsustada lõpule; pääleegi on praegu käimas tõhus semestri töö ja tulemas eksamid, mis nõuavad õpilastelt täit pingutust, et viia semestri õpingud ümmargusele lõpule – otsustatakse õpilasõhtu korraldamine ära jätta.
2. Otsustatakse ajakiri “Tänapäev”-a toimetusele anda stuudio tegevusest avaldamiseks artikkel, mille koostab prof. G. Suits⁸⁰ ja 5 päevapilti (lubades viimaste valmistamiseks krediiti à 1 kr.).
3. Käesoleva semestri töö otsustatakse lõpetada 1. juunil.⁸¹
4. Eksameid korraldatakse: karakteroloogias, kostüümide ajaloo kuni keskajani, orientalse ja antiikse teatri- ja draama ajaloo, kõnetehnikas.
5. Õpilaste hindamise koosolek otsustatakse pidada 31. mail 1935 k. 9 õhtul.

Juhataja *Aino Suits*

Protokollija: *A. Kalamees*

Arno Niitof

E. Oja

G. Suits

Aug. Anni

I. Lindenkampff

Protokoll Nr. 19.

Õppenõukogu koosolek 31. V. 35. k. 21.

Koos: A. Suits, I. Lindenkampff, E. Oja, A. Niitof, K. Ader, A. Kalamees.

Päevakord:

1. Õpilaste hindamine.
2. Õppetöö algus järgmisel semestril.
3. Hilda Pert'i palve teha eksamid järgmise semestri alul.
4. Aleksandra Lõiveke'se palve võtta teda vastu vabakuulajaks.
5. Läbirääkimised.

1. Õpilaste hindamistabel pääle eksamite sooritamist vaata järgmisel leheküljel.

2. Õppetöö algus järgmisel tööaastal määrati kindlaks 28. augustile k. 18. Soovitav aga oleks juba

⁸⁰ Artikkel “Draama ja lava kutsuvad... Jooni Tartu draamastuudio tegevusest” ilmus ajakirjas Tänapäev nr. 3 (juuni) 1935, lk. 106–108, allkirjaks initialsid A. S. (seega on autoriks ilmselt Aino Suits). Antakse ülevaade stuudios õpetatavast aineist ja esitletakse mõningaid õppelavastusi, kuid lisaks sellele käsitleb märkimisväärne osa kirjutise mahust teemat “stuudio versus Vanemuine” ning (tegelikku või kujutletud?) “visa vastutöötamist mõnede ringkondade poolt”.

⁸¹ Stuudio õppeaasta lõpetamise puhul ilmus lühiartikkel ka Postimehes (Postimees nr. 152, 06.06.1935, lk. 7), kus mainitakse muu hulgas, et “näitlikkude õppe-etenduste demonstreerimise asemel pandi sel semestril rõhku eksamite korraldamisele teoreetilistes ja ajaloolistes abiaineis, nagu karakteroloogia, teatri ja draama ajalugu”.

tulla kokku neil õpilasil, kes õpivad ettekandeks Juuditit⁸², 20. augustil.

3. Hilda Pert'il lubatakse teha eksameid järgmise semestri alul.

4. Aleksandra Lõiveke palub teda vastu võtta vabakuulajaks. Palve otsustatakse jaatavalt.

/Punkt 1. – hindamistabel – vaata teispool lehte/

Juhataja: *asetäitja: A. Suits*

Protokollija: A. Kalamees

Karl Ader
Arno Niitof

Protokoll Nr. 20.

Õppenõukogu koosolek kunstiklubis 2. XI. 35. kell 11.

Koos: A. Koort, K. Ader, E. Oja, V. Hion, I. Erlemann⁸³, Pukits⁸⁴, A. Kalamees.

Päevakorras:

1. Õppekava koostamine II Poolaasta 1935 jaoks. See koostatakse alljärgnevalt:

Aeg	Esmaspäev	Teisipäev	Kolmapäev	Neljapäev	Reede	Laupäev
10–12			Häälesääde. A. Niitof.			
16–16 ⁵⁰					Deklamat- sioon	
17–17 ⁵⁰	Kehatehnika A. Kalamees	Liikumis- kool I. Erlemann	Üksikette- kanded teatri küsimuste üle	Kostüümide ajalugu V. Johanson ⁸⁵	Liikumis- kool I. Erlemann	Kehatehnika A. Kalamees
18–18 ⁵⁰	Kehatehnika A. Kalamees			Teatri ajalugu ja draamakirj. G. Suits		
19–19 ⁵⁰	Improviseat- sioon ja lavastamise ettevalmist. V. Hion	Koorilaul E. Oja	Intonatsioon ja lava- praktika J. Sütiste	Kõnetehnilisi harjutusi ja lavapraktika K. Ader	Koorilaul E. Oja	Lavapraktika K. Ader
20–20 ⁵⁰		Karakterol. A. Koort				
21–21 ⁵⁰						

⁸² A. H. Tammsaare “Juudit” jõudis stuudiolaste esituses (lavastaja V. Hion) publiku ette 1935. a. oktoobris. Kuna stuudio lavastuste kavalehtedel ei mainitud põhimõtteliselt osatäitjate nimesid, siis on raske öelda, kes mängisid peaosi. Ülimalt kriitilise hinnangu annab lavastusele oma päevikus Elo Tuglas, kes kirjutab, et “lavalt hoovas diletantliku lavastuse ja abitu mängu igavuse ekstrakti”. (E. Tuglas. Tartu päevik 1928–1941, Faatum, Tallinn, 1996, lk. 239) Kuigi E. Tuglase arvamus lavastusest on ehk pisut liiga karm, tuleb temaga nõustuda selles, et “Juudit” on algajate repertuaariks liiga keeruline. Samas aga näitab selle kavavõtmine, et Aino Suits jt. stuudio eestvedajad ei taganenud neist põhimõtetest, millele stuudio loomisel oli tuginetud, lavastades nõudlikku rahvusklassikat isegi siis, kui jõud sellest päriselt üle ei käinud. Nii anti kriitilisemale vaatajale võimalus irooniliselt küsida: “miks püüab ta [Aino Suits] siis kramplikult just seda õpetada, mida vahest isegi alles praegu õpib?” (*ibid.*)

⁸³ Tantsu- ja võimlemisõpetaja Ida Erlemann (1898–?) oli asunud stuudios õpetama lavalise liikumise algeid, kuna seni liikumist õpetanud Ingeborg Lindenkampff oli Eestist lahkunud. I. Erlemannil oli Tartus tantsustuudio ▶

Tartu Draamateatri Seltsi Näitekunsti Stuudio õpilaste eksamitulemused kevadel 1935.

	Nimi	Käitumine	Hoolsus	Hääle-seade	Laul	Koori-laul	Kõne-tehnika	Karaktero-loogia	Teatri-ajalugu	Koorikõne	Lavapr. (Summe)	Lavapr. (Suits)	Liikumiskool	Võimlemine
Õpilane	Arder, Voldemar	5	5	5	2+	3	4-	4-	4+	4		4+	4	3
Kandidaat	Austa, Ferdinand	5	4+	4	1	0	3	3+	4-	3-		3-	3	4-
Õ.	Tomson-Enno, Liki	5	4+	3+	5-	5	4	4	5	4		5	0	0
Õ.	Ird, Karl	4	4	4	4+	5	3	4	5	3		3-	3	3-
Õ.	Kansvei, Arved	5	5	4	4	4-	4-	4	4+	3		3+	3	3
Õ.	Kapaun, Peeter	5	4+	4-	3-	3-	3+	4-	3+	3-		3	3	3
Õ.	Kelder, Agnes	5	4-	3	3+	3+	3+	3+	4	3		3+	3-	2
Õ.	Kuik, Salmie	5	5-	4+	5	5-	4	4-	5-	4		4-	3	3
K.	Lestel, Mall	5	3	2	2	1	3-	3	1	2		3	3+	3
Õ.	Lifland, Selma	5	5	4+	5	5-	4-	3+	4	4-		3+	4	4
Õ.	Martin, Leo	5	5-	3+	4	5	4-	3+	5	4		4-	3+	3
Õ.	Mikk, Hans	5	4+	4-	4	3-	3+	3+	4-	3-		3+	3	3
Õ.	Mölder, Ellen	5	5-	3+	4	4+	3+	4-	5-	3+		4-	5-	4+
Õ.	Mürk, Jaan	5	4+	5	4	3-	4-	3	4	3+		5-	3+	3+
Õ.	Orgussaar, Maimu	5	4	5-	4	4	3+	3+	5	3+		4	5-	4+
K.	Otsason, Marta	5	4	3	2	0	3-	4-	4=	3		3-	3-	3-
Õ.	Pabut, Olga	5	4	3+	3+	4+	3+	4-	4+	4		4-	2	2
Õ.	Pritsu, Adolf	5	4+	4-	4	3+	4-	4	5	3+		4	3+	3+
K.	Reinomägi, Maie	5	4	4-	4+	5	3+	3+	1	3		3+	5-	5-
Õ.	Sahk, Kaarel	5	5-	3-	3	3+	3-	4-	4	3-		3+	3+	3+
Õ.	Sammul, Jaan	5	4-	3	4+	5	3	3+	3	3+		4	3+	3+
Õ.	Sats, Aleksander	5	4+	3+	3-	0	3+	4	4	3		3+	0	0
K.	Sepp, Marta	5	4	3-	3	3-	3-	4	4	3-		2+	3+	2
Õ.	Soomelt, Natalie	5	4	3+	3	3+	3	3	4	3		4-	5-	4+
K.	Soover, Johannes	5	3+	3	3+	3+	3-	3+	1	2		3	3+	3+
Õ.	Suits, Maret	5	5-	5-	2	0	4-	4	5	4-		4-	4	4-
Õ.	Takk, Hilda	5	5	3	5	3+	4-	4	5	4		3+	4+	4
K.	Tomson, Heinrich	5	4+	3+	3	3	4	0	1	3		5-	0	0
Õ.	Veidenbaum, Ernst	5	5	3+	3+	3	4	4-	4	4-		4-	4	4
K.	Rosenblatt, Leida	5	3	2	2	0	3-	0	1	2		0	3-	3-
Õ.	Koorits, Liidia	5	5	4	4+	4+	3+	4-	5-	4		3+	3	3
K.	Hindrikson, Linda	5	5	4-	4	3	3	3+	1	3		3+	4+	4-
K.	Pert, Hilda	5	3	3+	3	3	3-	0	1	1		2+	4+	3

2. Üksikloenguid pidama otsustatakse kutsuda: J. Schütz, Pukits.

Juhataja: A. Koort

Protokollija: A. Kalamees

I. Erlemann

Victor Hion

Karl Ader

Protokoll Nr. 21.

Õppenõukogu koosolek kunstiklubis 9. XI. 35. kell 11.

Koos: A. Koort, V. Hion, K. Ader, E. Oja, Pukits, I. Erlemann, A. Kalamees, G. Suits.

Päevakord:

- 1) Lavapraktika õpetajate küsimus,
- 2) Näidendite küsimus,
- 3) Õpilaste iseseisvate tööde küsimus.

Stuudio intonatsiooni ja lavapraktika õppejõud Juhan Sütiste. EKLA fk, A-124:16

1. Stuudio juhataja ja lavapraktika õpetajate vahetuse⁸⁶ tõttu määratakse lavapraktika õpetajateks K. Ader, J. Sütiste (Schütz), V. Hion.

2. Näidendiks valitakse "Elu aabits"⁸⁷. Kõikide õpetajate kaastöö on tarvilik.

3. K. Ader paneb ette määrata õpilastele rühmiti 3–4 kaupa õppimiseks deklamatsioone, mis arendaks nende iseseisvat tööd. Ettepanekuga ühinetakse.

V. Hion paneb ette määrata õpilastele iseseisvaks õppimiseks näidendeid, millise otsusega ühineatakse. Näidendite valimine jäetakse lavapraktika õpetajate hoolde.

G. Suits leiab tarviliku olevat harrastada õpilastega foneetilisi harjutusi. Selles asjus pöörduda hr Ariste⁸⁸ poole palvega.

▶ ja ta andis oma õpilastega aeg-ajalt tantsuetendusi. 1936. a. aprillis tegid Erlemanni õpilaste tantsuetenduses kaasa juba ka stuudiolased. Arvustaja R. T. on nende esinemise suhtes aga üsna kriitiline: "Draamastuudio õpilased oma esinemisega valmistasid teataval määral pettumuse. Nende masstantsudest eriti "Mäss" teenis õige kahemõttelise aplodismendi, kuigi temperamenti oli enam kui tarvis. "Surmakäik" oli tagasihoidlikum ja võitis seetõttu rohkem." (Ida Erlemanni õpilaste tantsuetendus. – Postimees nr. 112, 27.04.1936, lk. 5)

⁸⁴ Mart Pukits (1874–1961) – tõlkija ja kunstnik, tegutsenud ka ajakirjaniku, litograafi, tsensori, lektori ja kodusõpetajana. Stuudios õpetamise perioodil oli Tartu linna keskraamatukogu juhataja.

⁸⁵ Vanda Johanson (1939. a.-st Juhansoo, 1889–1966) – tekstiilikunstnik ja pedagoog, hiljem laiemalt tuntud Valgemetsa nõiamaja perenaisena. Õpetas stuudios A. Jasmini järel kostüümiajalugu.

⁸⁶ Stuudio uueks juhatajaks oli A. Koort, endised lavapraktika õppejõud A. Sunne ja A. Meering olid lahkunud.

⁸⁷ Prantsuse autori Marcel Pagnoli 1928. a. kirjutatud, suure populaarsuse võitnud ning Eestiski juba tolleks ajaks lavastatud "Eluaabits" ("Monsieur Topaze"). Stuudios lavastas näidendi J. Sütiste. Lavastust arvustades on Jaan Kärner esile tõstnud ühtset ansamblit ja lavalist lihtsust, märkides samas kriitiliselt, et esitus "oli ju küll nii "nagu elus", kuid elu ennast seal ei olnud" (J. Kärner. Tartu Näitekunsti Stuudio õppeetenduse puhul. – Tänapäev 1936, nr. 11–12, lk. 382). S. t. osatäitjail puudus oskus oma osasse tõeliselt sisse elada. Samas võib oletada, et ka nooruslik mängulust oli ühtse ansambli huvides teadlikult alla surutud.

⁸⁸ Paul Ariste (1905–1990) – tuntud keeleteadlane, professor (1944), akadeemik (1954), eesti fennougristika koolkonna rajaja. Vahetult enne stuudiosse õpetama tulekut (1932–1933) oli ta TÜ stipendiaadina stažeerinud eesti keele ja eksperimentaalse foneetika alal Helsingi, Uppsala ja Hamburgi ülikoolides, 1931. a. oli kaitsnud magistrikraadi. Stuudios õpetamise ajal töötas TÜ-s assistendina.

Juhataja: A. Koort

Protokollija: A. Kalamees

I. Erlemann

Victor Hion

Karl Ader

G. Suits

Protokoll Nr. 22.

Õppenõukogu koosolek 24. XI. 35. kunstiklubis kell 12.

Koos: I. Erlemann, A. Anni, V. Hion, J. Schütz, E. Oja, A. Niitof, A. Koort, K. Ader.
Päevakorras:

- 1) Uute õpilaste vastuvõtmine
- 2) Seisukohavõtt õpilaste märgukirja asjus
- 3) Jooksvaid küsimusi.

1. Vabakuulajaiks võetakse vastu Hanson – Voldemar, Joonas – Karl, Kiin – Nadešda.
2. Teatrikunsti stuudio õpilased on esitanud õppenõukogule märgukirja, mille järgi õpilasile olevat juba stuudio tegevuse alul teatavaks tehtud, et:

- 1) Stuudio õppetöö teoreetiline osa kestab viis semestrit;
- 2) sellele järgneva kahe semestri kestel võimaldatakse õpilastele praktiseerimine oma kutselise teatri laval kutsetunnistuse saamiseks;
- 3) meie, õpilaste, ülesanne on: koos seltsiga ja stuudio õpetajaskonnaga otsida ja leida teid uue mentaliteediga iseseisva omasuunalise teatri loomiseks.

“Viimasel ajal on meile kandunud kuuldusi, et on astunud samme stuudio ühendamiseks “Vane-muise” teatriga, ja seda juba 1. jaanuarist 1936 a.”⁸⁹

See käib vastu ülaltoodud põhimõtetele ja alustele, mis on seni kandnud stuudio tööd ja tegevust. Sellepärast palume õppenõukogu meile selgitada, kas on need kuuldused põhjendatud ja kas on meile garanteeritud stuudio asutamisel üles seatud põhimõtted, millest meie loobuda ei või ega saa.”

Lugupidamisega: järgnevad 25 allkirja ja “Tartu, 19. novembril 1935 a.”

Õppenõukogu kaaludes küsimust saatis seltsi juhatusele järgmise otsuse:

“Õppenõukogu otsustas pöörduda seltsi juhatuse poole järelepärimisega, kas juhatusel on konkreetseid kavatsusi kooli ühendamise asjus või koostöö kavatsusi mõne teise teatriasutusega, millest on juttu õpilaste märgukirjas ja viimasel ajal ka ajakirjanduses. Kui säärased kavatsused on teoksil, siis palub õppenõukogu korraldada ühise koosoleku juhatuse ja õppenõukoguga. Õppenõukogu peab soovitavaks asja kiiret selgitamist, et võimaldada rahulikku ja korralikku õppetöö jätkamist. Vastuvõetud otsus tuleb õpilastele teatavaks teha.

3. Õppenõukogu võtab teatavaks ja peab soovitavaks asuda Don-Quijote ja Uhlenspiegel'i kollektiivsele dramatiseeringule õppekavas ettenähtud lavapraktika alal, dr. V. Hioni juhatusel.

Juhataja: A. Koort

I. Erlemann

Victor Hion

Karl Ader

Arno Niitof

⁸⁹ Kust sellised kuuldused ikka ja jälle liikvele pääsesid, kui kõik asjaosalised avalikult väitsid, et neil juttudel puudub tõepõhi? Kuna Vanemuise ja Tartu Draamateatri Seltsi ja stuudio suhted olid põhiliselt opositsioonilised, siis võib eeldada, et kumbki osapool polnud ühinemisest huvitatud. Seega tuleb oletada, et tegemist võis olla kas tahtlikult tekitatud intriigiga või peegeldasid need jutud seltsi ja stuudio juhatuse omavahelisi vastuolusid ja erinevaid seisukohti.

Protokoll Nr. 23.

Õppenõukogu ja Draamateatri seltsi juhatus ühine koosolek notar H. Vihalem'i⁹⁰ korteris 2. XII. 35. kell 19.

Koos: juhatus liikmed: A. Suits, H. Vihalem, F. Karlson, B. Mäelo⁹¹.

Õppenõukogu liikmed: G. Suits, A. Anni, V. Hion, V. Johanson, M. Pukits, I. Erlemann, A. Kallamees, K. Ader.

Arutusel on õpilaste märgukiri.

Küsimust mitmekülgsest arutades asuti järgmistele seisukohtadele:

Seltsi asutamisel ülesse seatud põhimõtte kohaselt Stuudio õppetöö teoreetiline osa kestab viis semestrit ja sellele järgneb kahe semestri kestel lavapraktika, mille järele õpilastele on võimalik anda vastav kutsetunnistus. Koolitöö lõpuleviimine oleneb väga palju õpilaskonnast enesest. Kõige päält eeldab see rahulikkust ja üksmeelset tööd. Peab kaduma praegune ärevuse kolle, mis mõnda õppejõudu on sundinud koolitööst tõmbuma tagasi. Koolis peab valitsema nii enese- kui koolidistsipliin, nõnda et kooli lõpetajad suudaksid rahuldada eeskujuliku käitumise nõudeid ja ka teises ümbruses läbi lüüa ja enesele sümpaatia võita.

Selts tahab ja püüab oma töö viia lõpule ja selleks kõik teha, et säilitada iseseisvat stuudiot. Selts loodab selle tööga tulla toime ühiste jõupingutuste ja õpilaste poolt oma kohustuste täitmise teel.

Stuudio ühendamiseks "Vanemuise" teatriga seltsi juhatus samme astunud ei ole. Seltsi juhatus mõnel liikmel on olnud rääkimisi "Vanemuise" üksikute tegelastega mõningate koostöö võimalustest ja esmajoones "Vanemuisest" lavapraktika õppejõudude saamise mõttes.

Juhataja: G. Suits.

I. Erlemann

Vicot Hion

Aino Suits

Karl Ader

G. Suits

B. Mäelo

A. Anni

Protokoll Nr. 24.

Õppenõukogu koosolek 8. XII. 35. kell 13 kunstiklubi ruumes.

Päevakorras:

- 1) Küsimusi seoses semestri lõpetamisega
- 2) Järgmise semestri õppekava teostamise küsimus
- 3) Jooksvaid küsimusi

1. Otsustatakse kõigis õppeainetes välja panna hinded. Õpetajaile teha ülesandeks kirjutada hinded välja järgmiseks nädalaks.

2. Järgmise semestri õppekava teostamisel võeti teatavaks, et Priit Põldroos⁹² on nõusolekut avaldanud lavapraktika õpetamisel ja lavastamisel lubanud kaasabi.

⁹⁰ Hugo Vihalem (1903–?) – notar, mitmete õiguslaste raamatute autor ja koostaja, Tartu Rotary klubi asutajaliige, 1930. aastatel ka Belgia konsul Tartus. On tõlkinud ka ilukirjandust. Oli Tartu Draamateatri Seltsi juhatus liige.

⁹¹ Bernhard Mäelo (1894–1994) – literaat ja karskustegelane, kirjanik Helmi Mäelo abikaasa, Tartu Draamateatri Seltsi juhatus liige.

⁹² Priit Põldroos (1902–1968) – lavastaja, näitleja, teatrijuht, pedagoog ja publitsist. Põldroos oli 1921 osalenud Tallinna Draamastuudio Ühingu asutamises, lõpetanud 1924 Draamastuudio teatrikooli ja olnud 1924–1928 Draamastuudio Teatri lavastaja ja näitleja. 1926–1940 oli ta Tallinna Töölisteatri juht, hiljem Draamateatri kunstiline juht ja direktor, ERTI õppejõud ja direktor, TMM-i direktor. Tartu Draamateatri Seltsi stuudiosse Põldroos siiski õpetama ja lavastama ei jõudnud.

Tehakse ülesandeks pr. Suits'ule rääkida läbi eestipäraste ainete lektorite hankimise asjus, kelledeks soovitakse näha dr. J. Vasar'at, dr. A. Anni't, prl. H. Kurik'ut⁹³. Avaldati soovi, et need õpetajad astuks omavahel ainekäsitamise asjus kontakti.

3. Avaldatakse soovi järgmisel sem. töötada intensiivselt ja kontaktis.

Juhataja: A. Koort

Protokollija: A. Kalamees.

I. Erlemann

Victor Hion

Karl Ader

Aino Suits

Aug. Anni

Protokoll Nr. 26.⁹⁴

Õppenõukogu ja seltsi juhatuse ühine koosolek kunstiklubis 20. XII. 35. kell 14.

Koos:

Juhatuses: H. Vihalem, dr. Sinka⁹⁵, A. Suits;

Õppenõukogust: K. Ader, V. Hion, A. Anni, G. Suits, J. Sütiste, M. Pukits, A. Kalamees, I. Erlemann, A. Johanson, A. Niitof.

Päevakorras:

- 1) Stuudio juhataja lahkumiskirja kohta seisukohavõtmine ja juhataja abi valimine;
- 2) Õpilaste, eriti õpilase Ird'i, käitumise küsimuse arutamine.

Koosolekut juhatab H. Vihalem.

1. Pr. A. Suits teatab, et stuudio juhataja dr. A. Koort on saatnud Draamateatri seltsi juhatusele kirja, milles palub teda stuudio juhataja kohustest vabastada, põhjendades seda aja puudusega. Selle teadaande puhul teatab dr. V. Hion, et nüüd on teda teistkordselt sisseveetud, kuna tema on lubanud stuudio tööst osa võtta vaid siis, kui stuudio juhataja on dr. A. Koort. Kuna nüüd aga dr. A. Koort tahab loobuda stuudio juhataja kohalt, siis ka tema sel juhul stuudio õpetaja kohuseid täita ei saa ja lahkub jäädavalt stuudio õpetaja kohalt ja praegu ka koosolekult. Seepäale dr. V. Hion lahkubki koosolekult.

Koosolek otsustab seda vahejuhtumit mitte arutada ja päevakorras edasi minna.

Pr. A. Suits paneb ette paluda dr. A. Koorti jääda ametisse ja talle määrata abijuhataja. Kuna eelmisel koosolekul seniseks, juhataja äraolemise ajaks, asetäitjaks on valitud õpetaja K. Ader, siis paluda teda asetada juhatajat kuni viimase äraolekuni. Selle ettepanekuga ühinetakse üksmeelselt.

2. K. Ader kannab ette järgmist: "19. dets. s. a., kui stuudio õpilastel oli viimane tund ja töötulemuste hindend ettekantud, sai ka juttu tehtud möödunud semestril olnud vahejuhtumistest ja õpilaste ra-

⁹³ Helmi Kurrik (1883–1960) – etnoloog, töötas 1928–1944 ERM-is, avaldades hulgaliselt uurimusi eesti rahvarõivaste, rahvapärase tekstiilitehnika ja toidumajanduse alalt. 1930. aastatel juhtis aktsiooni, mille eesmärgiks oli rahvariite taaselustamine autentse muuseumiainese põhjal. Stuudios pidas loenguid eesti rahvarõivastusest ja tüpoloogias. Sõja järel elas USA-s.

⁹⁴ Protokoll nr. 25 kajastab 15.12.1935 peetud koosolekut, kus oli päevakorras õpilaste hindamine ja järgmise semestri õppetöö korraldamine. Koosolekul valiti stuudio juhataja kohusetäitjaks K. Ader.

⁹⁵ Robert Sinka (1894–1970) oli arst ja omavalitsustegelane, meditsiinidoktor (1930), Tartu Rotary klubi asutajaliige, Tartu Draamateatri Seltsi juhatuse liige. Oli 1920–1930. aastatel Tartu emade ja laste nõuandla juhataja ja TÜ professor, 1937. aastast Tartu linna tervishoiu- ja hoolekandeosakonna juhataja, 1939–40 ja 1941 Tartu linnaapea. Pärast sõda elas USA-s.

hutustest. Kuna ärev meeleolu ei võimalda stuudio rahulikkude õppetööd, siis palusin õpilasi, kel on veel midagi noist rahutusest ja rahulolematusest südamele, nüüd need avameelselt ja kõikide kuuldes esile tuua, et neid ühiselt arutada ja nende kohta seisukohta võtta. Uuel semestril, ütlesin, peavad kaotatud olema kõik lahkkelid ja õppetöö peab algama ning kestma täitsa rahulikus meeleolus ja laadis. Toodi ette üksikuid küsimusi ja soove, mis said mitmekülgsest arutatud ja lahendatud. Minu lõplikule küsimusele, kas leidub veel kellelgi südamele midagi öelda, ei leidunud enam selliseid õpilasi. Sellega lugesin küsimuse lõplikult likvideerituks ja rahu majja seatud.

Päälle suurema osa õpilaste lahkumist stuudiost leidsin umbes ½ t. hiljem 7–8 õpilast veel õpperuumis omavahel suures vaidluses ja arutelus. Selgus, et vaieldakse möödunud semestri rahulolematuste üle. Minu küsimusele ja imestusele, et kõik need küsimused pidid olema ju lõpetatud, teatas õpilane Ird umbes järgmist: Küsimus pole siiski lõplikult lahendatud, sest neist küsimusist ei saa rääkida avalikul koosolekul, kuna see on õpilaste omavaheline asi. Mina isiklikult ja teisi õpilasi pole veel rahuldatud. Pole selge, kas püütakse omateatri⁹⁶ teostamise poole, see pole millegagi kindlustatud, selts on andnud ju ometi lubaduse omateatrit ellukutsuda. Senine stuudio juhataja ja praegune õpetaja dr. V. Hion on meile kogu aeg õpetanud ja sisse tuupinud, et õpilased peavad ise vaielda, arvustada oskama, peavad seda ise tegema. Nüüd on see meile sügavalt sissejuurdunud ja sellest pole kerge loobuda ja vabaneda. Uus juhataja dr. A. Koort on meile nüüd seletanud, et stuudio on ikkagi kool, mitte mõni vaba ja omaette asutus. Koolis peab olema distsipliin ja arvustamine keelatud. Meie ei jõua nii ruttu ümberorienteeruda. Ka lektoritega pole õpilased rahul, nii näit. pr. A. Suitsu kõnetehnika ja lavapraktika õpetamisega.

Mina, Ader, seletasin, et selts ei saa ju anda absoluutset garantiid omateatri asutamiseks, kui seltsil puuduvad selleks majanduslikud võimalused ja kui pääleegi keeldutakse seltsi ainelisest toetamisest. Kui õpilased leiavad parema ja vabama stuudio, siis võivad ju rahulolematud siirduda sinna.

Kõigile seletusile vaatamata õpilane Ird leiab ikkagi, et tema ja osa teisi õpilasi pole rahul, tuleks korraldada õpilaste seas õpetajate töö hindamiseks mingisugune ankeet. Tema, Ird, ei võivat siiski stuudiost lahkuda, kuna ta vajavat stuudio lõputunnistust.

Sellises suunas, teatab õpetaja K. Ader edasi, liikusid vaidlused. Ühtlasi võin teha ka teatavaks, et see on olnud õpilane Ird, kes on teisi õpilasi provotseerinud pidevalt rahulolematusele ja see-ga aidanud tekitada stuudio töös segadusi, mis stuudio töö on mitu korda lõõnud roopast välja. Samuti on õpil. Ird olnud rahulolematu ka teiste lavapraktika õpetajate Sunne, Hioni lavastuste puhul, provotseerides teisi õpilasi nende tööd maha tegema. Õpilasel Irdil on seetõttu alandatud ka käitumist paaril semestril ja vähendatud hoolsust tema lohakuse tõttu. Kuna minu teada eelmised asjad pidid olema lõpetatud, siis ei näi see olevat aga nii. Õpilane Ird jätkab provotseerimist, agiteerimist ja õõnestab sellega stuudio ning tema õpetajate tööd ning autoriteeti. Selline olukord ei või enam edasi kesta. See tuleb järsult ja kiirelt lõpetada. Sel põhjusel panen ette arvata õpilane Ird stuudio õpilaste nimekirjast välja ja säält jäädavalt kustutada.”

H. Vihalem küsib, kas praegune koosolek saab seda formaalselt teha, kuna ta on ühine juhatus-sega.

G. Suits mainib, et juhatuse koosolekutelgi on tehtud õpilaste korralekutsumise otsusi. Ka oma-aegne juhataja dr. V. Hion on omal isiklikul loal kõrvaldanud stuudio õppetööst õpilased Vahur'i ja Kangro, kui korrale mittealluvad õpilased.

H. Vihalem loeb ette seltsi juhatuse otsuse 29. okt. 1935, mis otsustab teatavaid õpilasi kõrvaldada õppetööst.

K. Ader teatab, et õpilase Ird'i käitumine on ka möödunud semestril alandatud 4 päälle⁹⁷.

⁹⁶ “Omateatri” termin tuli kasutusele 1930. aastatel (vt. L. Tormis. Eesti teater 1920–1940, Tallinn, 1978, lk. 267). Selle all mõisteti teatrikunsti rahvusliku omapära arendamist koos rahvuslike olude ja karakterite tundmaõppimise ja kujutamise-ga. Mõistagi oli see tihedalt seotud ka rahvusdramaturgia arenguga. Niisiis tuleb silmas pidada, et jutuks olev “omateater” ei tähenda siin mitte üksnes stuudio baasil loodud oma teatrit, vaid midagi enamati.

⁹⁷ Õpilane K. Ird oli ainus, kelle käitumine oli hinnatud 4-ga, kõigil ülejäänud õpilastel oli käitumishindeks 5. Vt. tabel – Tartu Draamateatri Seltsi Näitekunsti Stuudio õpilaste eksamitulemused kevadel 1935. Selline hindamisskaala tundub mõnevõrra hämmastav, sest õppeainetes esineb hindeid 1–5. Ilmselt on käitumise puhul kasutatud sisuliselt kahendskaalat – rahuldav ja mitterahuldav, millele vastasid siis hinded 5 ja 4.

H. Vihalem arvab, et stuudio on kool ja õpilaste õppetööst kõrvaldamise asja peab otsustama õppenõukogu.

H. Vihalem'i arvamusega ühinetakse.

Dr. Sinka arvab, kas ei või õpilase Ird'i õppetööst kõrvaldamine ärritada teisi õpilasi, mis võib viia üldise ülesastumiseni.⁹⁸

H. Vihalem arvab, et tuleks panna ette õpilase Ird'ile astuda stuudiost välja vabatahtlikult.

A. Suits ja K. Ader seletavad, et õpilase Ird'ile on tihti räägitud ja soovitatud stuudiost lahkuda vabatahtlikult. Ird aga ei mõtlegi seda teha.

A. Johanson teatab, et tuleks õpilase Ird'ile avaldada kategooriline soov stuudiost lahkumiseks. Kui see ei toimu, tuleb ta välja heita.

B. Mäelo arvab, et kui õpilastel pärast näilist rahunemist aga põleb rahutuse tuli edasi salaja, tuleb siin siiski toimida kategooriliselt.

K. Ader teatab, et on olnud kuulda õpilaste väljaastumist üksteise eest. Eilsel vaidlusel jäi aga mulje, et teised õpilased suhtuvad õpilase Ird'isse siiski juba skeptiliselt ja sellist üldülesastumist pole karta.

G. Suits usub, et seisukord ja õpilase Irdi käitumine on selge. Edasi teatab G. Suits: Olen seni talunud õpilaste vahelehhüüdeid, käsitöö tegemist tunnis, kuid sel olgu ka oma piir. Kevadel, pääle hinnete teatamist, õpilane Ird lubas "korra majja seada" ja jatkas õpilaste terroriseerimist. Praegu kujuneb olukord selliseks, et õpilased hakkavad õpetajaile hindeid välja panema. Selline talitusviis pole normaalne. Kui selline olukord jätkub ja tal lastakse jätkuda, siis mina lahkun stuudio õpetaja kohalt. Ühinen ettepanekuga, panna õpilase Ird'ile ette lahkuda stuudiost vabatahtlikult.

J. Sütiste arvab, et õpilase Ird'i meeleolu on tingitud ka muist asjaoludest. Eelmisel semestril ma ju isegi õpetasin, et tuleb õppida inimesi kritiseerima, vaadelda vabalt ja lahtiste silmadega. Ka senine ansambel⁹⁹ on õpetanud seda. See õpetus on vist õpilased viinud niikaugele, et see terav ots ja kriitika on suunatud stuudio töö vastu. Ma jään selle küsimuse otsustamisel erapooletuks.¹⁰⁰

K. Ader usub, et Ird'i on mõjutanud tugevasti endine ansambli õpetaja dr. V. Hion, võttes teda kaasabiliseks lavastamisel.¹⁰¹ See olukord on kasvatanud õpilase Ird'isse suure üleoleku arvamuse ja tunde, mis teda ongi rikkunud ja viinud sellase lubamatu käitumiseni.

G. Suits konstateerib, et Ird'i andekus pole kuskil eriliselt väljendunud. Tal on aga teised kavatsused, kuna ta siia enda seletuse järgi "direktoriks õppima" on tulnud.

J. Sütiste arvab, et teine Ird'i rahustamise ja roopasse viimise tee oleks see, kui temast mitte palju välja teha ja ta jätta kõrvale.

Sellest arvatakse olevat vähe tulu.

Otsus: õpilase Ird'i käitumise küsimuse otsustab õppenõukogu.

Koosolek lõpeb kell 15¹⁵.

Juhataja:

Protokollija: A. Kalamees

Juhatuse liikmed:

Õppenõukogu liikmed: G. Suits

⁹⁸ Nagu näha, olid meeleolud õpilaste hulgas üsna ärevad. Raske uskuda, et K. Ird üksi suutis kaasõpilased õppejõudude vastu üles ässitada, pigem on tegemist mingi üldise rahulolematuse ilminguga, mis tingitud ehk just õpilaste liiga rangest raamidesse surumisest.

⁹⁹ S. t. ansambliõpetaja V. Hion.

¹⁰⁰ Ird on Sütiste toetust kõrgelt hinnanud ja mitmes oma kirjutises esile toonud, olgugi et vormiliselt piirdus toetus kõigest erapooletuks jäämisega.

¹⁰¹ K. Ird oli "Juuditi" lavastuse juures V. Hioni assistent.

Protokoll Nr. 27.

Õppenõukogu koosolek kunstiklubis 20. XII. 35. kell 15²⁰.

Koos: A. Suits, G. Suits, M. Pukits, J. Sütiste, A. Anni, A. Niitof, A. Johanson, A. Kalamees, K. Ader. Päevakorras:

1) Õpilase K. Ird'i käitumise ja stuudiost väljaarvamise otsustamise küsimus.

2) Dr. V. Hion'i eelmiselt koosolekult lahkumise küsimus.¹⁰²

1. Sõna võtab stuudio abijuhataja K. Ader ja ütleb järgmist: Kuna õpilase Ird'i käitumine on lubamatu ja stuudio õppetööd häiriv, nagu see asja arutlusel õppenõukogu ja seltsi juhatuse ühisel koosolekul selgus ja milles ma ka ise veendunud olen, panen ette: teha õpilase Ird'ile ettepanek lahkuda stuudiost vabatahtlikult; ei toimu see nii, lugeda õpilane Ird stuudio õpilaste nimekirjast väljaarvatuks. Põhjuseks panen ette lugeda õpilase Ird'i käitumine tööd häirivaks ja laostavaks ning lubamatuks.

Kuna küsimus eelmisel koosolekul mitmekülgsest arutatud ja valgustatud sai, ei soovita enam sõna. Ühtlasi teatab K. Ader, et tema peab ametlikel põhjusil koosolekult lahkuma ja paneb ette valida uus koosoleku juhataja.

Koosoleku juhatajaks valitakse G. Suits. Juhataja paneb esitatud K. Ader'i ettepaneku hääletamisele, mille poolt antakse seitse (7) häält, erapooletuid kaks (2) häält. Sellega on otsus õpilase Ird'i kohta vastu võetud.

J. Sütiste teeb esitise teatada sellest otsusest Ird'ile nelja silma all. Ettepanek aktsepteeritakse.

J. Sütiste avaldab soovi, et samaõhtusest õpilaste jõulupuust õpetajad ja seltsi juhatuse liikmed rohkelt arvul osa võtaks. Sooviga ühinetakse.

Otsustatakse, et õpilase Ird'i otsuse redigeerivad G. Suits ja A. Kalamees.

Otsus: panna ette õpilase Karl Ird'ile vabatahtlikult stuudiost lahkuda; ei peaks ta seda mitte tegema, siis tuleb ta stuudio õpilaste nimekirjast väljaarvatuks lugeda. See otsus on põhjustatud sellega, et õpil. K. Ird'i käitumine on juba eelmistel semestritel jättnud soovida (kevadsemestril 1935 käitumine alandatud neljale). Sügissemestril 1935 ei ole K. Ird'i käitumine näidanud mitte paranemis-, vaid halvenemistendentsi, mis avaldus tema ebakorrektses ülesastumises õpetajate vastu, kaasõpilaste töö häirimises ja üldse distsipliinile alistamatuses.

2. J. Sütiste näeb meelsasti, et tuleks dr. V. Hioni lahkumise küsimuse asjus võtta seisukoht.

G. Suits arvab, et seisukohta on selles asjas raske võtta, kuni pole dr. V. Hioniga parlamenteeritud.

J. Sütiste arvab, kas maksab dr. V. Hioniga nõu pidada. Kuna temal järgmisel semestril on lugeda kaks ainet, siis tuleks leida talle asetaja.

A. Suits küsib, kas keegi teab, miks dr. V. Hion teatas, et teda on sisse veetud. Selle kohta ei tea keegi seletust anda.

A. Kalamees arvab, et tuleks dr. V. Hioniga läbirääkimised jätta, kuni tema on esitanud seltsi juhatusele kirja, mida ta koosolekult lahkudes lubas teha.

Otsustatakse: dr. V. Hioniga sidemeid mitte katkestada. Poolt hääli 4, vastu 2, erapooletuid 1.

Juhataja: G. Suits

Protokollija: A. Kalamees.

¹⁰² Miks V. Hion tol korral koosolekult ja stuudio õpetaja kohalt lahkus, see stuudio arhiivi põhjal ei selgugi. Kaarel Ird on pidanud põhjuseks vastuolusid stuudio juhtkonnas eeskätt stuudiolaste tuleviku, s. t. oma teatri küsimuses. Irdi väitel oli Hion kõige järjekindlam oma teatri eest võitleja, kes kujutles, et stuudio kasvab aja jooksul üle teatriks, ning rakendas sel eesmärgil õpilasi tööle lavastajatena ja tehniliste alade juhtidena. See polevat aga meeldinud kõikidele õppejõududele nende õpetajaautoriteedi võimaliku kahjustamise tõttu. (K. Ird. Tartu Töölisteater, Tallinn, 1966, lk. 9) Irdil on tõenäoliselt paljuski õigus, sest vaatamata stuudiost lahkumisele tõestas Hion oma soovi stuudiolastega koos teatrit teha hiljem Tartu Töölisteatris. On võimalik, et vastuoludes mängisid mingit rolli ka Hioni ja Irdi vasakpoolsed vaated.

Protokoll Nr. 30.¹⁰³

Õppenõukogu koosolek kunstiklubi ruumis 26. I. 36 kell 12.

Koos: G. Suits, A. Suits, K. Ader, J. Sütiste, R. Paris¹⁰⁴, A. Kalamees.

Päevakorras:

- 1) Eelmise protokollu kinnitamine
- 2) Kirjad
- 3) Stuuuio õpilaste nimekirja läbivaatamine ja fikseerimine
- 4) K. Ird'i kiri.
- 5) Stuuuio õppejõudude koosseisu kindlaksmääramine.
- 6) Läbirääkimisi.

- 1) Eelmise protokollu loeb ette G. Suits, mis vastu võetakse.
- 2) Bernhard Mikkal¹⁰⁵ ja Nadja Kiin (stud. phil) paluvad neid teatrikunsti stuuuio õpilasteks vastu võtta. Otsustatakse: Bernhard Mikkal võtta vastu vabakuulajaks, kui ta vastavad nõuded täidab (esitab dokumendid ja sooritab eksami). Nadja Kiin vastu võtta kandidaadiks, kui ta vastavad nõuded täidab (esitab päevapildi ja sünnitunnistuse).
- 3) Stuuuio õpilaste nimekiri fikseeritakse järgmiselt:

1. Ader, Voldemar – õ.
2. Austa, Ferdinand – õ.
3. Hanson, Voldemar – v.
4. Hindrikson, Linda – k.
5. Joonas, Karl – v.
6. Kansvei, Arved – õ.
7. Kelder, Agnes – õ.
8. Kiin, Nadja – k.
9. Koorits, Leida – õ.
10. Kuik, Salme – õ.,
11. Lestall, Mall – k.
12. Lifland, Selma – õ.
13. Martin, Leo – õ.
14. Mikk, Hans – õ.
15. Mikkal, Bernhard – v.
16. Mölder, Ellen – õ.
17. Mürk, Jaan – õ.

¹⁰³ Protokoll nr. 28 kajastab 05.01.1936 peetud koosolekut, kus arutati 1936. a. 1. poolaasta õppekava. Stuuuio õpetatakse uuesti õpilaskandidaadiks Elviira Vahur, "kes vahepeäl ajapuudusel pidi stuuuio eemal olema". Varasemates protokollides on aga väidetud, et E. Vahur on tollase stuuuio juhataja V. Hioni poolt stuuuioist välja heidetud (vt. protokolle nr. 17 ja 26). Seega on põhjust oletada, et õppejõudude hinnanguid õpilastele mõjutasid järjest enam subjektiivsus ja isiksustevahelised suhted. Seda tuleks kindlasti silmas pidada ka Irdi kaasuse puhul. Protokoll nr. 29 kajastab 19.01.1936 peetud koosolekut, kus oli päevakorras stuuuio juhataja ja abijuhataja küsimus ning semestri tunnikava lõplik fikseerimine. A. Koort teatab, et ta jääb oma otsuse juurde ja lahkub stuuuio juhataja kohalt. Kuna juhataja asetäitja K. Ader on haige, valitakse juhataja ajutiseks asetäitjaks J. Sütiste. Stuuuio uute õppejõududena mainitakse A. Aspelit, A. Orast, R. Parist ja O. Urgartit. Omamoodi kõnekas on protokollis fikseeritud fakt, et koosoleku algul kuulati ühiselt riigivanema raadiokõnet.

¹⁰⁴ Rudolf Paris (1896–1973) – kunstiajaloolane, -kriitik ja graafik; töötas 1920–1922 Postimehe toimetuses illustratsiooni- ja karikatuuri osakonna juhatajana, 1925–1929 oli "Pallase" maali ja analüütilise joonistamise õppejõud, 1932–1934 "Eesti entsüklopeedia" kaastööline, 1935–1940 Riikliku Propaganda Talituse nõunik. Stuuuio õpetas kunstiajalugu. Sõja järel elas Saksamaal.

¹⁰⁵ Benno (Bernhard) Mikkal (1912–1981) töötas stuuuio lõpetamise järel lühemat aega näitlejana Tartu Tööliste teatris, Narva Teatris ja Draamateatris ning 1942–1981 Vanemuises. ENSV teeneline kunstnik 1964.

18. Orgussaar, Maimu – õ.
19. Paabut, Olga – õ.
20. Reinomägi, Maie – õ.
21. Rosenblatt, Leida – k.
22. Ruubel, Paul – õ.
23. Sahk, Karl – õ.
24. Sammul, Jaan – õ.
25. Sats, Aleksander – õ.
26. Sepp, Marta – k.
27. Soomelt, Nataša – õ.
28. Soover, Johannes – õ.
29. Suits, Maret – õ.
30. Vahur, Elvira – k.
31. Verme, Ermu¹⁰⁶ – õ.

4) K. Ird on saatnud õppenõukogule kirja, milles palub teda uuesti võtta stuudio õpilaseks, lubades end parandada.¹⁰⁷ Õppenõukogu arutades seda kirja otsustab: kuulates ära K. Ird'i kiri, minnakse päevakorras edasi.

5) Otsustatakse panna ette registreerida uuteks õppejõududeks: 1) prof. Ants Oras¹⁰⁸ – inglise draamakirjandus ja teater, 1 nädalatund; 2) mag. Paul Ariste – eesti foneetika, 1 nädalat.

Otsustatakse panna ette lahti registreerida: 1) dr. A. Koort stuudio juhataja ametist ajapuudusel; 2) prl. Jasmin, kui ta oli registreeritud.

6) Koolivalitsusele tuleb teatada, et J. Sütiste on valitud ajutiseks stuudio juhataja asetäitjaks.

Koosoleku juhataja: *J. Schütz*

Protokollija: A. Kalamees.

Aino Suits

G. Suits

Protokoll Nr. 32.¹⁰⁹

Õppenõukogu koosolek 2. aprillil 1936 kunstiklubis kell 19.

Koos: A. Suits, G. Suits, V. Johanson, H. Kurik, A. Annist, K. Ader, R. Paris, A. Kalamees.
Juhatajaks K. Ader.

¹⁰⁶ Ermu Verme (1935. aastani Ernst Veidenbaum, 1908–1960) töötas stuudio lõpetamise järel näitleja ja lavastajana Tartu Töölisteatri, Vanemuises, Ugalas ja Rakvere Teatris. Kahes viimases oli ka direktor ja kunstiline juht.

¹⁰⁷ Tegelikult ei luba Ird end parandada, sest ta ei tunne, et oleks midagi valesti teinud. Ta esitab kirjas oma-poolse nägemuse stuudio tööst ja võimalikest sihtidest, rõhutades, et kuni IV semestri lõpuni oli stuudio eesmärgiks “luua uue mentaliteediga omasuunalist teatrit”. See siht eeldas õpilaste aktiivsust, initsiatiivi ja otsinguid ning tema, Ird, on tegutsenud “igal võimalikul juhul selle kasuks ja selle nimel”, mistõttu tema kustutamine õpilaste nimekirjast ei ole kooskõlas mainitud põhimõtetega. Ühtlasi palub Ird, et tal võimaldataks õppimist jätkata, lubades “oma teotsemisviisi” muuta vastavaks uutele sihtidele, põhimõtetele ja seisukohtadele. (EKLA, f. 187, m. 4: 2, l. 12/12)

¹⁰⁸ Ants Oras (1900–1982) – kirjandusteadlane, kriitik ja tõlkija. 1928–1934 töötas inglise filoloogia õppejõuna Tartu ja Helsingi ülikoolis, 1934–1943 prof. Tartus. Sõja järel elas Inglismaal ja USA-s, kus töötas inglise kirjanduse professorina. Oli Eesti PEN-klubi mõtte algatajaid, hiljem selle taaselustaja ja president paguluses.

¹⁰⁹ Protokoll nr. 31 kajastab 31.01.1936 peetud koosolekut, kus olid päevakorras lavapraktika korraldamise probleemid ja lavakirjanduse hankimine stuudiole.

Päevakorras:

1. Eksamite tähtpäevi.
2. Järeleksamite küsimus.
3. Stuudiojuhataja küsimus.
4. Lavapraktika aasta korraldamise küsimus.

1. Eksamite tähtpäevad määratakse järgmiselt:
27. aprillil: Eesti draama ajalugu.
 5. mail: Eesti rahvarõivastus ja tüpoloogia.
 13. mail: Kostüümide ajalugu.
 22. mail: Kunstiajalugu ja stiiliõpetus.
 29. mail: Kõnetehnika ja deklamatsioon.
 3. – 4. juunil: Teatri ja draamakirjanduse ajalugu.
- : Valitud päätükke Eesti ajaloost.
: Foneetika.

2. Otsustatakse: iga studist on kohustatud enne kevadiste eksamite algust õiendama järeleksamid vastava aine õpetaja juures.

3. Kuna endine stuudio juhataja A. Koort ajapuudusel ära ütles, valitakse ühel häälel uueks stuudio juhatajaks pr. Aino Suits.

4. K. Ader teatab, et õpilaskonnalt on tulnud seltsi juhatusel kiri palvega järgmisel aastal lubada asutada töökollektiiv, kes hakkaks iseseisvalt etendusi andma.¹¹⁰ Kuna kiri on adresseeritud seltsile, siis küsimuse kohta seisukohta võtta ei saa.

Juhataja:

Protokollija: A. Kalamees.

G. Suits

Protokoll Nr. 33

Õppenõukogu koosolek, 9. juunil 1936 a. kell 17 Vallikraavi t. 14 prof. Suits'u korteris.

Päevakorras:

1. Õppetöö lõpuga seoses olevaid küsimusi.
2. Stuudio juhataja ja ta asendaja küsimus.

¹¹⁰ 19.03.1936 kirjutatud kirjas (EKLA, f. 187, m. 4: 2, l. ²⁶/₂₈), millele on "töökollektiivi nimel" alla kirjutanud Ermu Verme, Kaarel Sahl ja Arved Kansvei, esitatakse konkreetne plaan stuudio praktika-aasta läbiviimiseks, mis aitaks seejärel luua "ansambli õpetuse põhimõttele rajaneva uue mentaliteediga iseseisva teatri". Esitatud on ka esimese poolaasta eelarve, kus on kirjas nii loodetavad tulud kui ka kõik oletatavad kulud kuni majahoidja palgani. Oodatakse Tõrva Draamateatri Seltsi juhatusel arvamust plaanile. Pöördumine on väga viisakas (täname seltsi ja õpetajaid tehtud töö eest jne.), läbimõeldud ja koostööle avatud. Seda kummalisem tundub seltsi juhatusel reageering – kirjale isegi ei vastata korrektselt, vaid piirdatakse "suusõnalise vastusega", nagu selgub Verme, Saha ja Kansvei järgmisest kirjast Tõrva Draamateatri Seltsi juhatusel (23.04.1936 – EKLA, f. 187, m. 4: 2, l. ²⁸/₃₀). Seltsi juhatus leiab, et ei saa usaldada stuudiolaste poolt pakutud projekti, ja soovib leida sobivaid isikuid seltsi juhatusse, kellele esitatud töökorraldus oleks vastuvõetav. Viimane soovitus mõjub küll lausa küüniliselt, sest juhatusel koosseisu muutmine polnud ju kirja eesmärgiks ega olnud ka stuudiolaste pädevuses, nagu kolm noormeest oma teises kirjas viisakalt osutavad. Antud juhtum näitab, et seltsi juhatus oli selleks ajaks tegelikult kaotanud huvi dialoogiks õpilastega ning teatri loomise plaanil polnud seltsis enam piisavalt toetajaid.

Koos: pr. Suits, prl. Erlemann, hra Suits, hra E. Oja ja K. Ader, V. Johanson.

1. Otsustatakse õpilaste hinded märkida sellekohastele numbritele. Üksikasjalikult võetakse stuudio lõpetajate küsimus kaalumisele järgmisel koosolekul, milline aset leiab 10. juunil kell 20³⁰.¹¹¹ Stuudio lõppaktus otsustati pidada reedel, 12. juunil.¹¹²

2. Kuna hra A. Koort siiski nõustus stuudio juhataja kohale jääma kuni semestri lõpuni, ei antud ta lahtiregistreerimisele pr. A. Suits'u soovil käiku. Pr. A. Suits, kes eelmisel koosolekul valitud stuudio juhatajaks, valitakse A. Koort'i äraolekul juhataja ajutiseks asetäitjaks. Sellest kohustusest vabastatakse J. Sütiste.

Koosoleku juhataja:

Protokollija: Karl Ader.

G. Suits

Stuudio õpilane Kaarel Ird. EKLA, f 187, m 6:1

Tiina Saluvere

(1960)

Lõpetanud Tartu ülikooli eesti filoloogina 1985. aastal. Töötanud 1985–1989 Vanemuise teatris toimetajana, 1989. aastast tänaseni Eesti Kirjandusmuuseumi kultuuriloolises arhiivis toimetaja. 2007. aastast TÜ teatriteaduse doktorant. Uurimishuvide keskmes on eesti teatri ajalugu, eeskätt Nnõukogude perioodi teatrilugu ja kultuuripoliitika.

¹¹¹ Protokollides see koosolek ei kajastu.

¹¹² Ajakirjas Tänapäev (1936, nr. 7, lk. 221) on stuudio lõpetamise puhul avaldatud Gustav Suitsu "Lauakõne ühe aktuse puhul", kus on jutuks nii raskused kui ka edu stuudio töös. Kõnes on nenditud, et 2,5 aasta eest püstitatud kava on üldiselt täidetud, kuid pole unustatud rõhutada ka õpetajate töötamist "ideeliste asjaarmastajaina" ega sedagi, et "kehtiva koolikorra häirijad ja sekelduste väljakutsujad on õppenõukogu pidanud järsult kõrvaldama". On rõhutatud järgneva praktika-aasta olulisust, kuid tõdetud, et küllap "vajadused leivarahatukesegi teenimiseks" viivad osa lõpetajaid teistele radadele. Kõne lõpeb sõnadega: "[– –] ei järgne siit teist kasvandikkude vooru."